

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЄВСЬКИЙ

“28” серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКС

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність: С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

Спеціалізація: С1.01 «Економіка»

Освітня програма “Міжнародне підприємництво”

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
«28» серпня 2025 року, протокол №1

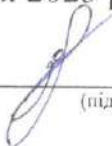
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

д.е.н., проф., професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики Ірина ШКОДІНА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Анна ЗАЙЦЕВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«МІЖНАРОДНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(прізвище та ініціали)

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Економікс» складена відповідно до освітньо-професійної програми «**Міжнародне підприємництво**» підготовки бакалаврів за Спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» Спеціалізація: С1.01 «Економіка».

1. Опис навчальної дисципліни

«Економікс» – суспільна, економічна наука про використання обмежених економічних ресурсів та управління ними для максимального задоволення необмежених матеріальних потреб людей та суспільства загалом. Економікс складається з мікро- та макроекономічного аналізу, що зумовило логіку викладання дисципліни за семестрами: «Економікс I – Мікроекономіка», «Економікс II – Макроекономіка».

Мета навчальної дисципліни є формування системи знань з мікро – та макроекономіки, які розкривають сутність ринкового механізму, поведінку домогосподарств та підприємницьких структур, спільні та відмінні риси ринкових структур та механізм розподілу доходів у ринковій економіці; розкривають сутність циклічності економічного розвитку, безробіття, інфляції, інструментарій ринкового і державного регулювання економіки та його вплив на економічний розвиток.

1.2 Основні завдання вивчення дисципліни

- ознайомити студентів з основними поняттями і категоріями мікро- та макроекономіки.
- сформулювати уявлення про механізми функціонування ринку, попиту та пропозиції.
- вивчити поведінку споживача і виробника в умовах обмежених ресурсів.
- дослідити роль держави в регулюванні економіки та забезпеченні економічної стабільності.
- ознайомити з основами національного рахівництва, економічного зростання, інфляції, безробіття, фінансової та монетарної політики.
- сприяти розвитку економічного мислення та здатності застосовувати економічні знання у практичній діяльності.
- сформулювати навички критичного аналізу економічної інформації, побудови економічних моделей і обґрунтування прийняття рішень.

1.3 Кількість кредитів – 10

1.4 Загальна кількість годин – 300

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
1-й, 2-й	-
Лекції	
64 год.(32 +32)	-
Практичні, семінарські заняття	
64 год.(32 (16 пр +16 сем) +32 (16 пр +16 сем))	- год.
Лабораторні заняття	
-- год.	- год.
Самостійна робота	
172 год.	-
Індивідуальні завдання	
контр робота 5 год	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Формування наступних спеціальних компетентностей:

ФК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

ФК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ФК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

1.7. Заплановані результати навчання:

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

1.8. Передумови вивчення: не передбачено

2. Тематичний план дисципліни

Економікс І: Мікроекономіка

Тема 1. Предмет і метод економікс. Загальні проблеми економічного розвитку

Структура сучасної економічної теорії. Предмет та функції економічної теорії. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологія мікроекономічного та макроекономічного аналізу: загальні та специфічні методи економічних досліджень. Позитивна та нормативна економіка. Зародження та виникнення економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії.

Економічні потреби та виробничі ресурси. Обмеженість економічних ресурсів та необмеженість потреб. Фактори виробництва та їх поєднання. Виробнича функція. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва та її показники.

Тема 2. Економічна система суспільства. Власність.

Економічні системи та їх класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем. Традиційна система. Ринкова система: сутність та характеристика. Адміністративно-командна система: характеристика та риси. Порівняльний аналіз економічних систем. Перехідна економіка. Постіндустріальне суспільство. Цифрова економіка. Трансформація економічної системи в Україні.

Власність: сутність, об'єкти та суб'єкти. Типи, форми і види власності. Цифрова власність.

Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки

Сутність, функції, етапи, позитивні та негативні риси ринку. Основні суб'єкти ринкової економіки. Кругообіг ресурсів, товарів та доходів в умовах ринкової економічної системи. Доходи суб'єктів ринкової економіки. Структура та інфраструктура ринку. Елементи інфраструктури ринку та їх характеристика.

Гроші, їх сутність, функції, теорії виникнення. Грошовий обіг та його закони. Цифрові гроші.

Тема 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції.

Попит і пропозиція як важливі елементи ринку. Сутність попиту. Функція попиту. Закон попиту. Фактори які впливають на попит. Нецінові детермінанти попиту. Зміни у попиті та зміни попиту. Поняття пропозиції. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції.

Ринковий механізм збалансування попиту і пропозиції. Рівноважна ціна. Відхилення від рівноважної ціни і дисбаланс ринку. Поняття та види економічної рівноваги. Вплив

цінових та нецінових факторів на зміну параметрів ринкової рівноваги. Вплив непрямих податків, дотацій, субсидій на ринкову поведінку суб'єктів економіки.

Сутність еластичності. Еластичність попиту за ціною та її види. Коефіцієнт еластичності. Дугова та точкова еластичність попиту. Визначники еластичності попиту за ціною. Еластичність попиту за доходом. Поняття нормальних благ та товарів нижчої споживчої цінності. Перехресна еластичність попиту. Еластичність пропозиції за ціною та її види. Практичне значення теорії еластичності.

Тема 5. Основи теорії поведінки споживача

Споживач як мікроекономічний суб'єкт. Мета споживача.

Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Сукупна та гранична корисності. Функція корисності. Закон спадної граничної корисності блага. Процес споживання й динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага. Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Поняття «рівновага споживача». Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Еквімаржинальний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.

Вибір споживача з ординалістських позицій. Уподобання та привабливість, уподобання та вибір. Припущення щодо системи вподобань споживача. Криві байдужості, їх властивості. Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Окремі випадки конфігурації кривих байдужості. Гранична норма заміщення благ. Бюджетна лінія. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Поняття «нахилу бюджетної лінії». Вплив зміни доходу споживача на розміщення бюджетної лінії та процес споживання.

Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору. Рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретації. Різні випадки досягнення рівноваги: кутова і внутрішня.

Тема 6. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів

Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія «дохід - споживання». Нахил лінії як свідчення відношення споживача до благ. Поняття «повноцінних» і «неповноцінних» благ. Крива Енгеля. Функції Торнквіста.

Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія «ціна-споживання». Траєкторія розвитку споживання як результат зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.

Ефект заміщення та ефект доходу. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення. Одно- та різно направлені впливи ефектів (за Слуцьким, за Хіксом). Парадокс Пффера. Ефекти заміщення і доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності.

Прийняття рішень у ситуаціях з ризиком. Невизначеність і ризик. Схильність і неохочість споживача до ризику. Ризик та ефективні рішення.

Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Спрощена схема ринково-виробничої системи.

Фактори виробництва, їх групування. Мотивація поведінки підприємства. Основні види вибору підприємства: що виробляти, як виробляти, для кого виробляти. Фактор часу і періоди у функціонуванні підприємства. Поняття оптимального та рівноважного станів підприємства.

Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукти. Поняття загального (сукупного, валового), середнього та граничного виторгу. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.

Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Частинна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з одним змінним фактором. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва. Еластичність випуску.

Ізоквантна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта. Взаємозамінність факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення. Еластичність заміщення.

Пропорційна варіація факторів виробництва. Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування обсягів ресурсів. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Причини позитивного та негативного ефекту від масштабу. Еластичність масштабу та взаємозв'язок з еластичністю випуску. Ізокоства.

Оптимум виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація. Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми.

Тема 9. Витрати виробництва

Економічні та бухгалтерські витрати. Поняття альтернативних витрат. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Типовий характер витрат у короткостроковому періоді.

Витрати в довгостроковому періоді. Криві довготривалих витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми в розробці довгострокової стратегії.

Тема 10. Ринок досконалої конкуренції

Сутність та види конкуренції.

Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики. Ознаки й умови досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 11. Монопольний ринок

Модель «чистої монополії» та її характеристики. Ознаки «чистої монополії». Економічні, адміністративні та правові бар'єри вступу до монопольного ринку. Монополія і монопольна влада. Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади.

Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Пропозиція монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова диференціація та дискримінація. Рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення та утримання ринкової влади.

Особливості функціонування реальних монополізованих ринків. Аналіз поведінки реальних монополій. Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Тема 12. Олігополія та монополістична конкуренція.

Основні ознаки олігополії. Загальна взаємозалежність олігополістів. Однорідність або диференційованість продукту. Високі бар'єри для вступу в галузь.

Теоретичні моделі олігополії. Олігополістична взаємозалежність та еволюція способу дій учасника ринку. Ринкові лідери та аутсайдери. Узагальнення моделей дуополії за Штакельбергом. Модель дуополії Курно та Бертрана. Моделювання поведінки олігополістів за функціями їх реакції на ринкові зміни. Теорія ігор у моделюванні олігополії. Взаємозалежність олігополістів, цінові війни і схильність до змови. Таємні

змови, мовчазні згоди і легальні угоди. Нецінова конкуренція. Ефективність олігополії. Суспільна оцінка олігополістичного ринку. Ефективність олігополії, порівнюючи з іншими ринковими структурами.

Ознаки монополістичної конкуренції. Спосіб дій монополістичного конкурента. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Еластичність попиту. Визначення оптимального обсягу виторгу та цінова політика. Умова досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Нецінова конкуренція. Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки та загрози. Вплив рекламної діяльності на обсяг виторгу і витрат. Ефективність монополістичної конкуренції. Суспільна ціна монополістичної конкуренції. Порівняльна характеристика ринкових структур.

Тема 13. Ринок факторів виробництва.

Похідний попит. Взаємозв'язок ринків продукт та факторів виробництва. Попит на продукт і попит на фактори виробництва. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження.

Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Граничний вигаиш виробника від найму праці. Обґрунтування рішення про найм. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю. Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку. Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку. Ринок праці з недосконалою конкуренцією. Попит монополії на працю та монополіяна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.

Капітал як фактор виробництва. Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу. Рух капіталу та капітальні фонди. Попит і пропозиція капіталу. Поняття вибору в часі. Споживання та інвестиції. Уподобання в часі. Попит і пропозиція капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Види процентних ставок. Реальна та номінальна процентні ставки. Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Ринок землі. Особливості землі як фактора виробництва. Особливості формування пропозиції землі та попиту на землю. Фактори впливу на попит на землю. Рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Тема 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Закон Вальраса.

Рівновага в економіці обміну. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, які обмінюють. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето - ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето - оптимальний розподіл ресурсів. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Загальна рівновага та економіка добробуту. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання. Оптимум та квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Тема 1. Макроекономіка як наука. Основні проблеми макроекономіки.

Предмет макроекономіки, його визначення. Відмінність макроекономіки від мікроекономіки. Позитивна і нормативна економіка. Методи макроекономіки. Загальнонаукові методи. Специфічні методи. Запаси і потоки - два види кількісних змінних.

Історія розвитку макроекономіки. Зародження макроекономіки. Кейнсіанство. Монетаризм. Економіка пропозиції. Неолібералізм. Теорія раціональних очікувань. Інституціоналізм.

Тема 2. Система національних рахунків та її показники

Модель кругопотоку як базова модель макроекономічної рівноваги. Найпростіша модель кругообігу для закритої економіки без втручання держави. Модель кругообігу з участю держави. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу.

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва та фактологічна база макроекономіки. Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП. Роль цінового фактору у вимірюванні ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Інфлювання та дефлювання. Аналіз динаміки ВВП в Україні. Валовий національний дохід (ВНД). Чистий внутрішній продукт (ЧВП). Чистий національний дохід (ЧНД). Валовий наявний дохід (ВНД). Чистий наявний дохід (ЧНД). Національні заощадження. Особистий дохід. Національне багатство.

Тема 3. Товарний ринок.

Сукупний попит. Закон та графічна модель сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпортих закупівель. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на його графічну модель. Чинники сукупного попиту в Україні.

Сукупна пропозиція. Класична модель сукупної пропозиції. Довгострокова сукупна пропозиція: її теоретичний інструментарій, графічна модель, виробнича функція як її математична інтерпретація, фактори. Короткострокова сукупна пропозиція і ціна. Основна модель короткострокової сукупної пропозиції та її функція. Теорії короткострокової сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової сукупної пропозиції. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції. Чинники сукупної пропозиції в Україні.

Рівновага сукупних попиту і пропозиції. Модель AD-AS. Рівноважні ціни та рівноважний рівень виробництва. Коротко – і довгострокова рівновага. Ринковий механізм встановлення та відновлення рівноваги в моделі AD-AS. Порушення рівноваги змінами у сукупному попиті на різних відрізках кривої AS. Ефект храповика. Стагфляція. «Перегріта економіка». Порушення рівноваги збуренням сукупної пропозиції та механізм її відновлення. Шоки сукупних попиту та пропозиції; стабілізаційна політика.

Тема 4. Макроекономічна нестабільність.

Зайнятість і безробіття. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, коефіцієнт участі у робочій силі. Неповна зайнятість, методологічні підходи до розрахунку рівня безробіття; причини та види безробіття. Рівень безробіття у різних країнах. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний рівень ВВП; обчислення природного рівня безробіття. Динаміка природного рівня безробіття. Втрати від різних видів безробіття. Відставання фактичного ВВП від потенційного ВВП (ВВП-розрив). Державна політика зайнятості населення. Особливості розвитку ринку праці, динаміки безробіття і дії закону Оукена в Україні.

Поняття та показники інфляції. Темп інфляції. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту, інфляція витрат та їх графічна інтерпретація. Збалансована і незбалансована інфляція. Очікувана і неочікувана інфляція; теорії адаптивних і раціональних очікувань. Причини і наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія щодо причин інфляції. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський підхід та позиція кейнсіанців. Механізм та напрямки політики контролю над інфляцією. Таргетування

інфляції. Особливості причин та динаміки інфляційних процесів в Україні. Взаємозв'язок інфляції та безробіття.

Економічні коливання та економічні цикли як прояв макроекономічної нестабільності та форма економічного розвитку. Типологія економічних циклів. Фази класичного ділового циклу. Економічні кризи та їх причини. Теорії циклів (монетарна, кейнсіанська, марксистська): дискусійні проблеми. Особливості розвитку економіки України на сучасному етапі.

Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції.

Споживання та заощадження. Споживання як функція наявного доходу. Використовуваний дохід і споживання. Функція споживання. Графік споживання. Середня та гранична схильність до споживання. Автономне споживання та чинники, що на нього впливають. Кейнсіанська функція споживання. Міжчасовий вибір споживача. Бюджетне обмеження. Гіпотеза життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням. Економічна нерівність та способи її оцінювання: крива Лоренца, децильний коефіцієнт, коефіцієнт Джині. Особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації економіки.

Функція заощадження та графічна модель заощадження. Середня та гранична схильність до заощадження. Види заощаджень. Рівень заощаджень. Динаміка заощаджень в Україні.

Основні типи інвестицій та їх впливи на розвиток національної економіки. Функції інвестицій та їх графічна інтерпретація. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту. Чинники інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту. Модель простого акселератора. Нестабільність інвестицій.

Взаємозв'язок заощаджень та інвестицій. Класичний механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень приватної закритої економіки. Роль фінансово-кредитної системи в трансформації заощаджень в інвестиції.

Тема 6. Сукупні витрати і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «витрати-випуск». Фактичні та заплановані витрати. Модель «кейнсіанський хрест». Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. Роль запасів у досягненні економічної рівноваги в короткостроковому періоді. Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення ін'єкція».

Заплановані та незаплановані інвестиції. Модель «заощадження-інвестиції» як спрощена модель економічної рівноваги.

Сутність мультиплікативного ефекту. Мультиплікатор витрат. Мультиплікатор інвестицій. Індуційовані й автономні витрати. Алгебраїчна модель простого мультиплікатора та його сутнісне визначення. Механізм мультиплікації автономних витрат. Ефект мультиплікатора та його математична і графічна інтерпретація. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на ефект мультиплікатора.

Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рівноважний ВВП в умовах повної та неповної зайнятості. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат в умовах неповної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надлишку автономних витрат в умовах повної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика

Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошова база та її компоненти: готівка і банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей.

Попит на гроші та його різновиди. Класичний підхід до функції попиту на гроші. Рівняння грошового попиту кількісної теорії грошей. Процентна ставка і альтернативна

вартість зберігання грошей. Механізм грошового ринку та його графічна модель. Рівновага на грошовому ринку. Процентна ставка: сутність та види. Реальна процентна ставка та чинники, що впливають на її рівень. Номінальна процентна ставка на основі рівняння Фішера. Очікувана і фактична реальна процентна ставка. Мотиваційна роль реальної процентної ставки.

Сутність монетарної політики. Кінцеві цілі монетарної політики та проблема їх вибору. Інструменти монетарної політики: операції на відкритому ринку, операції на валютному ринку, облікова (дисконтна) ставка, нормативи обов'язкового резервування. Монетарна політика в моделі AD-AS. Передавальний механізм грошово-кредитної політики. Зв'язок монетарної політики з бюджетно-податковою та валютною політикою.

Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Побудова кривої IS та її рівняння. Побудова кривої LM та її рівняння. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.

Тема 8. Держава в системі макроекономічного регулювання

Необхідність та межі державного втручання в економіку. Ринкові провали та їх подолання (суспільні блага, зовнішні ефекти, монополії). Оптимальне співвідношення між ринковим саморегулюванням та державним регулюванням.

Функції держави в економічній системі. Регулятивна, стабілізаційна, розподільча, перерозподільча, контрольна. Забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку.

Моделі взаємодії держави та ринку. Ліберальна модель (мінімальне втручання). Кейнсіанська модель (активне втручання, антициклічне регулювання). Монетаристський підхід. Сучасні концепції (неоінституціоналізм, теорія суспільного вибору, behavioral economics).

Форми та механізми державного регулювання макроекономічних процесів. Роль держави в умовах глобалізації. Корупція, бюрократія та неефективність політики. Пошук балансу між економічною свободою та регулюванням.

Тема 9. Фіскальна політика

сутність та види податків. Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Мультиплікатор витрат у змішаній закритій економіці. Вплив чистих податків на ВВП. Мультиплікатор податків. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Державний борг та ефекти витіснення. Емісійне фінансування бюджетного дефіциту: інфляція. Вибір моделей макроекономічної політики.

Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність та економічна політика. Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті «Помилки та упущення». Резервні активи як регулююча стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу.

Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування. Односторонній та багатосторонній валютний курс, номінальний та реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Попит і пропозиція як чинники валютного курсу. Зв'язок валютного курсу з платіжним балансом. Валютні системи в розвитку.

Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Чистий експорт як компонент сукупних видатків. Гранична схильність до імпорту та складний мультиплікатор видатків. Мультиплікативний вплив чистого експорту на ВВП. Чинники чистого експорту. Зовнішня торгівля Харківської області.

Тема 11. Ринок праці та соціальна політика

Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і ціна робочої сили. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці.

Державна політика зайнятості. Стимулювальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

Економічна нерівність та політика соціального захисту населення. Крива Лоренця як графічна модель фактичного розподілу доходів. Чинники, які зумовлюють нерівність у первинних доходах. Бідність та прожитковий мінімум. Державна система соціального захисту населення: соціальні гарантії, соціальна допомога, соціальне страхування.

Тема 12. Економічне зростання.

Основні засади теорії економічного зростання. Сутність та показники економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток. Основні положення кейнсіанської теорії економічного зростання. Сутність теорій ендегенного зростання.

Моделі економічного зростання. Модель Солоу. Основні передумови моделі Солоу. Вплив нагромадження капіталу на капіталоозброєність. Умови формування стійкої капіталоозброєності. Вплив приросту населення на капіталоозброєність. Вплив технічного прогресу на капіталоозброєність через зростання ефективності праці. «Золоте правило» нагромадження капіталу.

Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Рівняння, що описує внесок капіталу і праці у приріст продукту. Внесок технічного прогресу в приріст продукту. Рівняння, що описує економічне зростання з урахуванням усіх факторів. Проблема економічного зростання в різних групах країн та в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі				
1	2	л	п	лаб.	Інд.	С.р.	8	9	10	11	12	13
Економікс І: Мікроекономіка												
Тема 1. Предмет і метод економікс. Загальні проблеми економічного розвитку	11	2	2			6						
Тема 2. Економічна система суспільства. Власність.	10	2	2			5						
Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки	10	2	2			6						
Тема 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції.	14	4	4			6						

Тема 5. Основи теорії поведінки споживача	10	2	2			6						
Тема 6. Аналіз поведінки споживача	10	2	2			6						
Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства	10	2	2			6						
Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	10	2	2			5						
Тема 9. Витрати виробництва	10	2	2			6						
Тема 10. Ринок досконалої конкуренції	10	2	2			6						
Тема 11. Монопольний ринок	10	2	2			6						
Тема 12. Олігополія та монополістична конкуренція.	14	4	4			6						
Тема 13. Ринок факторів виробництва.	10	2	2			6						
Тема 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	11	2	2			5						
Контрольна робота						5						
Усього за розділом I	150	32	32			86						
Економікс II: Макроекономіка												
Тема 1. Макроекономіка як наука. Основні проблеми макроекономіки.	12	2	2			7						
Тема 2. Система національних рахунків та її показники	15	4	4			7						
Тема 3. Товарний ринок.	11	2	2			7						
Тема 4. Макроекономічна нестабільність.	15	4	4			7						
Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції.	11	2	2			7						
Тема 6. Сукупні витрати і ВВП.	11	2	2			7						

Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика	15	4	4			8						
Тема 8. Держава в системі макроекономічного регулювання	11	2	2			7						
Тема 9. Фіскальна політика	15	4	4			8						
Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	12	2	2			7						
Тема 11. Ринок праці та соціальна політика	11	2	2			7						
Тема 12. Економічне зростання.	11	2	2			7						
Усього за частиною 2	150	32	32			86						
Усього	300	64	64			172						

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
Економікс І: Макроекономіка		
1	Тема 1. Предмет і метод економікс. Загальні проблеми економічного розвитку	2
2	Тема 2. Економічна система суспільства. Власність.	2
3	Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки. Розв'язання задач.	2
4 - 5	Тема 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції.	4
6	Тема 5. Основи теорії поведінки споживача	2
7	Тема 6. Аналіз поведінки споживача	2
8	Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства	2
9	Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	2
10	Тема 9. Витрати виробництва	2
11	Тема 10. Ринок досконалої конкуренції	2
12	Тема 11. Монопольний ринок	2
13-14	Тема 12. Олігополія та монополістична конкуренція.	4
15	Тема 13. Ринок факторів виробництва.	2
16	Тема 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	
	Разом за частиною 1	32
Економікс ІІ: Макроекономіка		
1	Тема 1. Макроекономіка як наука. Основні проблеми макроекономіки.	2
2- 3	Тема 2. Система національних рахунків та її показники	4
4	Тема 3. Товарний ринок.	2
5-6	Тема 4. Макроекономічна нестабільність.	4

7	Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції.	2
8	Тема 6. Сукупні витрати і ВВП.	2
9-10	Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика	4
11	Тема 8. Держава в системі макроекономічного регулювання	2
12-13	Тема 9. Фіскальна політика	4
14	Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	2
15	Тема 11. Ринок праці та соціальна політика	2
16	Тема 12. Економічне зростання.	2
	Разом за частиною 2	32
	Разом	64

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Економікс І: Мікроекономіка		
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 1. Предмет і метод економікс. Загальні проблеми економічного розвитку Розв'язання кейсу.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 2. Економічна система суспільства. Власність. Розв'язання кейсу.	5
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції. Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 5. Основи теорії поведінки споживача Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 6. Аналіз поведінки споживача Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства Розв'язання задач.	5
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника Розв'язання задач.	5
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 9. Витрати виробництва Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 10. Ринок досконалої конкуренції Розв'язання задач.	5
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 11. Монопольний ринок Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 12. Олігополія та монополістична конкуренція. Підготовка групового проекту	5
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 13. Ринок факторів виробництва. Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту. Розв'язання задач.	5
	Контрольна робота	5
	Разом	86
Економікс ІІ: Макроекономіка		

	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 1. Макроекономіка як наука. Основні проблеми макроекономіки.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 2. Система національних рахунків та її показники Розв'язання задач.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 3. Товарний ринок. Розв'язання задач.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 4. Макроекономічна нестабільність. Розв'язання задач.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції. Розв'язання задач.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 6. Сукупні витрати і ВВП. Розв'язання задач.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика Розв'язання задач.	8
	Підготовка студентами аналітичних доповідей з Тема 8. Держава в системі макроекономічного регулювання Розв'язання кейсів	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 9. Фіскальна політика Розв'язання кейсів	8
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності Розв'язання задач.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 11. Ринок праці та соціальна політика Розв'язання кейсів	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей з Тема 12. Економічне зростання. Розв'язання задач.	7
	Разом за частиною 2	86
	Разом	172

6. Індивідуальні завдання

Контрольна робота проводиться під час аудиторних занять передбачає 5 годин із складу самостійної роботи студентів. Контрольна робота – аналітично-практичне завдання, яке включає ситуаційний кейс, спрямований на застосування знань для пояснення економічних явищ і прийняття рішень в умовах обмеженості ресурсів. Контрольна робота спрямована на перевірку засвоєння студентами ключових понять і моделей мікро- та макроекономіки, а також розвиток навичок критичного аналізу та економічного мислення.

7. Методи навчання

Форми та методи навчання: лекція, бесіда, дискусія, проблемний виклад навчального матеріалу, евристичний, аналітичний методи, дослідницький метод, метод проєктів, практичні методи (вправи).

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики / форми оцінювання
1	2	3	4
РНЗ.	Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,	інтерактивні лекції з використанням глосаріїв термінів; дискусії та дебати; аналіз кейсів; вправи на складання коротких есе та міні-презентацій з використанням ключових понять	тестові завдання з вибором правильної дефініції; усні опитування та дискусії; оцінювання презентацій та письмових робіт; поточні тести в системі Moodle

РН4.	Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.	Лекція, дискусія щодо доповідей за темами семінарських занять, кейси, диспут	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, кейсів, тестів
РН7.	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	проблемно-орієнтоване навчання; порівняльний аналіз; візуалізація через схеми, діаграми, моделі; інтерактивні ігри, робота в малих групах щодо виконання практичних завдань, кейсів, рольові ігри	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань
РН9.	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	навчальна дискусія, диспут	Оцінювання відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, кейсів, самостійної роботи, тестування, написання есе, рефератів тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни у формі **екзамену**.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше **30 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю, в тому числі бали за обов'язкову контрольну роботу.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційної роботи – 40. **УВАГА!** У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі продовження дії **обставин непоборної сили** здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в дистанційній формі** з використанням **платформи Moodle та Zoom**.

Схема нарахування балів 1 семестр

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання															Екзаме н	Сум а
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т1 0	Т1 1	Т1 2	Т1 4	К Р	Разо м		
5	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	5	60	40	100

2 семестр

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	40
												100	

Критерії оцінювання знань студентів

Критерії оцінки роботи на семінарських (практичних) заняттях

“4” балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді не тільки на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників, але й використати додатковий матеріал (монографії, наукові статті, звіти компаній, статистична інформація тощо). Студент повинен знати економічні категорії та закони, здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем.

“3” бали свідчать, що студент має тверді знання з дисципліни в обсязі навчальної програми, вміє використовувати бізнес інструментарій. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

“2” бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали виставляється коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

“1-0” балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання на семінарських заняттях

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

“1” балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

“0,8” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 74-89%.

“0,5” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 60 - 73%.

“0” виставляється, якщо правильні відповіді складають до 60%.

Критерії оцінювання контрольної роботи.

1 – 0 балів - відповіді поверхові, з великою кількістю фактичних і логічних помилок, відсутнє розуміння базових економічних понять та категорій, відповіді не структуровані, аргументація відсутня.

2 бали – є спроби використати економічні терміни, але більшість з них вжиті неправильно, допущено суттєві неточності у визначеннях та прикладах, наявна загальна уява про проблему, але без логічних висновків.

3 бали - використано основну термінологію, але з окремими неточностями, пояснення частково аргументовані, приклади наведені, але неповні або не завжди доречні, виявлено знання основних концепцій мікро- та макроекономіки, проте недостатнє вміння застосовувати їх на практиці.

4 бали - використано правильну економічну термінологію, відповіді логічні, структуровані, з прикладами (у т.ч. з реального економічного життя чи статистики),

пояснено причинно-наслідкові зв'язки, показано розуміння моделей та графіків, допущено незначні неточності у деталях чи висновках.

5 балів - використано чітку та правильну економічну термінологію, відповіді повні, аргументовані, з наведенням прикладів, статистики чи моделей, демонструється вміння аналізувати, порівнювати економічні явища та робити власні висновки, є ознаки критичного мислення: спроба оцінити альтернативні підходи або пояснити обмеженість моделей.

Підсумкова оцінка на семінарському (практичному) занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт:

Шкала балів за видами робіт

№	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка	Примітка
1	Робота на семінарах	0-4	За семінар (практичне заняття)
2	Тестування	0-1	За одне правильно виконане завдання

Підсумкова оцінка на семінарському занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт:

Критерії оцінки екзамену

Екзаменаційна робота складається із:

- 20 тестів – 1 бал за вірну відповідь (20 балів)
- 2 аналітично-пошукових завдання (10 балів кожен).

10-9 балів - всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. Засвоєння основної та додаткової літератури. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.

8-7 балів - повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичної роботи.

6-5 балів - знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Засвоєння основної літератури. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті.

4-3 балів - прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Наявність помилок у відповіді на іспиті.

0 – 2 балів - відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Можуть також додатково (замість певних завдань) враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу) та ін;
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем бізнес-планування (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях (підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

10. Рекомендована література

Основна література

ЕКОНОМІКС. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с.

Козакова О.М., Забарна Е.М. Макроекономіка. Рік видання: 2024. 428 с.

Економікс. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с.

Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022

Економічна теорія: Навч. посібник для студентів спеціальностей «Економіка». «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. 230 с. (Шкодін І.В. гл 2 «Ек системи суспільства та власність С.17-30»).

Шкодін І. В. Мікроекономіка: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 128 с.

Фісуненко Н. О. Макроекономіка : навч. посіб. / Н. О. Фісуненко, Т. В. Альошина, О. А. Сидоров, В. Г. М'ячин. –Дніпро : ДДУВС, 2023. 148 с

Віктор Пинзеник Популярна Економіка. Як зрозуміти економіку та полюбити її. Видавництво : Брайт БуксРік видання: 2023. Кількість сторінок : 248

Панчишин С. М. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету освітньої програми «Міжнародна економіка» / Вид. 10-е, перероб. та доп. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 118 с.
<https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Macroeconomics-Metod-Panchyshyn SM 2020.pdf>

Макроекономіка : підручник / В.Д. Базилевич [та ін.]; ред. В. Д. Базилевич. – 8-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2017. 743 с.

Допоміжна література

1. Economics. Principles, Problems, and Policies / Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn https://faculty.ksu.edu.sa/sites/default/files/eb_mcconnell_econ.18e.pdf

2. Saros, Daniel. Principles of Political Economy. 2019.
<https://mountainscholar.org/handle/20.500.11785/856>

3. David Romer Advanced macroeconomics/ University of California, Berkeley
https://new.mmf.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/Romer_adv-macroec.pdf

4. Macroeconomics / Matthias Doepke, Andreas Lehnert, Andrew W. Sellgren
<https://www.bu.edu/econ/files/2014/08/DLS1.pdf>

5. Frank Musgrave, Elia Kacapyr, James Redelsheimer, Barron's Educational Series. Microeconomics/Macroeconomics Premium, 2025: Prep Book with 4 Practice Tests + Comprehensive Review + Online Practice. <https://www.perlego.com/book/4623076/ap-microeconomicsmacroeconomics-premium-2025-prep-book-with-4-practice-tests-comprehensive-review-online-practice-pdf>

6. Principles of Microeconomics: Scarcity and Social Provisioning: 2022.
<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/principles-of-microeconomics-scarcity-and-social-provisioning>

7. Saros, Daniel. Principles of Political Economy.
<https://mountainscholar.org/handle/20.500.11785/856>

8. Шкодін І.В., Зеленько О.О. Енергетична криза та її наслідки для ринку природного газу ЄС. БІЗНЕС ІНФОРМ. 2025. №1-. (с. 47 - 53). https://www.business-inform.net/article/?year=2025&abstract=2025_1_0_47_53

9. World Bank country classifications by income level for 2024-2025. July 01, 2024 <https://blogs.worldbank.org/en/opendata/world-bank-country-classifications-by-income-level-for-2024-2025>

10. Індекс інфляції в Україні 2025 <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>

11. Кількість зареєстрованих безробітних 2025 <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/register/2025/>

12. Економічна теорія та право : зб. наук. пр. / редкол.: А. П. Гетьман та ін. Харків : Право, 2025. №1 (48). 138 с

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. URL: www.zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
4. Сайт Світового банку URL: <http://www.worldbank.org>
5. Сайт Міжнародного Валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>
6. Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку. URL: www.ssmc.gov.ua
7. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
8. Система розкриття інформації на фінансовому ринку України. URL: www.finance.ua
9. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
10. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: www.uaib.com.ua
11. Global finance. URL: <https://www.gfmag.com>

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких обмежень з заборобою відвідування ЗВО) надається можливість скласти **екзамен дистанційно** на платформі Moodle в дистанційному курсі **Економікс (частина 1)** та **Економікс (частина 2)**, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course>